Samling af Afgørelser

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT
E. SHARPSTON
fremsat den 24. september 2015 [1]

Forenede sager C-359/14 og C-475/14

ERGO Insurance SE, repræsenteret ved selskabets filial ERGO Insurance SE Lietuvos filialas
mod
If P&C Insurance AS, repræsenteret ved selskabets filial If P&C Insurance AS filialas
(anmodning om præjudiciel afgørelse indgivet af Vilniaus miesto apylinkės teismas (Litauen))
og
AAS Gjensidige Baltic, repræsenteret ved selskabets filial AAS »Gjensidige Baltic« Lietuvos filialas
mod
UAB DK »PZU Lietuva«

(anmodning om præjudiciel afgørelse indgivet af Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Litauen))

»Samarbejde om civilretlige spørgsmål — lovvalg — anvendelsesområde for Rom I og Rom II — direktiv 2009/103/EF — ulykke forårsaget af et trækkende køretøj koblet sammen med et påhængskøretøj, hvor de to køretøjer er forsikret af forskellige forsikringsselskaber med hensyn til ansvarsforsikring — ulykke, der er fundet sted i en anden medlemsstat end den, hvor aftalerne om ansvarsforsikring er indgået«

1. Et trækkende køretøj, der var koblet sammen med et påhængskøretøj, var involveret i en trafikulykke i en medlemsstat, men begge køretøjer var indregistreret i en anden medlemsstat, hvor de var ansvarsforsikret hos to forskellige forsikringsselskaber. Forsikringsgiveren for det trækkende køretøj udbetalte fuld erstatning til skadelidte som følge af ulykken. Denne forsikringsgiver anlagde efterfølgende sag om betaling af en del af dette beløb (et regressøgsmål) mod påhængskøretøjets forsikringsgiver.

2. Med disse præjudicielle spørgsmål har de to forelæggende retter anmodet om vejledning i spørgsmålet om, hvorvidt et sådant regressøgsmål er omfattet af anvendelsesområdet for EU-reglerne til bestemmelse af, hvilken lov der skal finde anvendelse på det civil- og handelsretlige område, og hvilke regler der i bekræftende fald finder anvendelse. Sag C-359/14 er forelagt af Vilniaus miesto apylinkės teismas (distriktsdomstolen i Vilnius). Sag C-475/14 er forelagt af Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Litauens højesteret). Begge har rejst vigtige spørgsmål vedrørende anvendelsesområdet og fortolkningen af EU-retten om harmonisering af lovvalgsregler, dvs. Rom I- [2] og Rom II-forordningen [3]. Endvidere er der opstået spørgsmål om, hvorvidt direktiv 2009/103/EF [4] i denne sammenhæng indfører særlige lovvalgsregler i forbindelse med trafikulykker.

1 — Originalsprog: engelsk.

2 — Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 593/2008 af 17.6.2008 om lovvalgsregler for kontraktlige forpligtelser (Rom I) (EUT L 177, s. 6).

3 — Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 864/2007 af 11.7.2007 om lovvalgsregler for forpligtelser uden for kontrakt (Rom II) (EUT L 199, s. 40).

4 — Europa-Parlamentets og Rådets direktiv af 16.9.2009 om ansvarsforsikring for motorkøretøjer og kontrollen med forsikringspligtens overholdelse (EUT L 263, s. 11) (herefter »direktiv 2009/103« eller »direktivet«).

Retlig baggrund

Systemet for harmonisering af den internationale privatret på det civil- og handelsretlige område

3. På området for harmonisering af den internationale privatret på det civil- og handelsretlige område mellem medlemsstaterne fastsætter Bruxelleskonventionen [5] regler, der udpeger den medlemsstat, hvis domstole har kompetence til at behandle og afgøre grænseoverskridende tvister. Den blev erstattet af Bruxelles I-forordningen [6]. Romkonventionen [7] blev vedtaget med henblik på at fortsætte harmoniseringsprocessen. Næste fase var vedtagelsen af to forordninger (Rom I og Rom II) med det formål at sikre, at de samme regler anvendes i hele Den Europæiske Union til at udpege den nationale lov, der finder anvendelse i sager, der involverer lovvalg, uanset i hvilket land den domstol, som sagen anlægges ved, er beliggende. Rom I og Rom II har primært til formål at sikre det indre markeds funktion, gøre udfaldet af tvister mere forudsigeligt og fremme retssikkerheden og den gensidige anerkendelse af retsafgørelser [8].

4. En række principper gør sig gældende for begge forordninger, herunder målet om at sikre, at deres materielle anvendelsesområde og fortolkning skal være i overensstemmelse med hinanden og med Bruxelles I-forordningen [9]. Det er også foreneligt med de to forordninger, at der medtages lovvalgsregler i EU-retlige bestemmelser på særlige områder [10].

Rom I-forordningen

5. Rom I-forordningen finder anvendelse »på kontraktlige forpligtelser på det civil- og handelsretlige område i situationer, hvor der skal foretages et lovvalg« [11].

6. Generelt er aftaler underlagt den lov, som parterne har vedtaget [12].

7. Har parterne ikke aftalt, hvilken lov der finder anvendelse, bestemmes den lov, der finder anvendelse på aftalen, på grundlag af de generelle principper i artikel 4. Artikel 4, stk. 1, fastsætter bestemmelser, der har til formål at afgøre den lov, der finder anvendelse på bestemte aftaletyper. Andre eller sammensatte aftaletyper er i henhold til artikel 4, stk. 2, underlagt loven i det land, hvor den part, der præsterer den for aftalen karakteristiske ydelse, har sit sædvanlige opholdssted. Under andre omstændigheder er aftalen underlagt loven i det land, hvortil den har sin nærmeste tilknytning (artikel 4, stk. 3 og 4).

5 — Konventionen om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager (EFT 1978 L 304, s. 36). Jf. EFT 1998 C 27, s. 1, for en konsolideret udgave.

6 — Rådets forordning (EF) nr. 44/2001 af 22.12.2000 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område (EFT 2001 L 12, s. 1) (herefter »Bruxelles I«). Denne forordning finder ikke anvendelse for Danmark (artikel 1, stk. 3).

7 — Konvention om, hvilken lov der skal anvendes på kontraktlige forpligtelser (EFT 1980 L 266, s. 1).

8 — Jf. sjette betragtning til både Rom I-forordningen og Rom II-forordningen.

9 — Jf. syvende betragtning til Rom I-forordningen og Rom II-forordningen.

10 — Jf. 40. betragtning til Rom I-forordningen og artikel 23 i samme forordning. Jf. også 35. betragtning til Rom II-forordningen og artikel 27 i samme forordning.

11 — Jf. artikel 1, stk. 1.

12 — Jf. artikel 3, stk. 1.

8. Yderligere særlige aftaletyper er omhandlet i artikel 5-8. Artikel 7 vedrører lovvalg i forbindelse med forsikringsaftaler. Artikel 7, stk. 3, bestemmer, at parterne for aftaler som de omtvistede kun kan vælge visse love i overensstemmelse med artikel 3. Disse omfatter loven i enhver medlemsstat, hvor risikoen er beliggende på tidspunktet for aftalens indgåelse [artikel 7, stk. 3, litra a)], og loven i det land, hvor forsikringstageren har sit sædvanlige opholdssted [artikel 7, stk. 3, litra b)]. Artikel 7, stk. 4, fastsætter supplerende bestemmelser, som finder anvendelse på forsikringsaftaler, der dækker risici, mod hvilke der er pligt til at tegne forsikring i medlemsstaterne [13].

9. Artikel 15 har overskriften »Lovbestemt subrogation«. Den bestemmer: »Når en person (»fordringshaveren«) har en ved aftale stiftet fordring mod en anden (»skyldneren«), og en tredjemand er forpligtet til at fyldestgøre fordringshaveren eller har fyldestgjort denne i henhold til en sådan forpligtelse, afgør den lov, der finder anvendelse på denne tredjemands forpligtelse til at fyldestgøre fordringshaveren, hvorvidt og i hvilket omfang tredjemand over for skyldneren kan udøve de rettigheder, som fordringshaveren havde mod skyldneren efter den lov, som finder anvendelse på forholdet mellem disse.«

10. Artikel 16 bestemmer: »Har en fordringshaver en fordring mod flere skyldnere, der hæfter solidarisk, og har en af skyldnerne allerede fyldestgjort fordringen helt eller delvis, afgør den lov, der finder anvendelse på denne skyldners forpligtelse over for fordringshaveren, også denne skyldners regresret over for de øvrige skyldnere. De øvrige skyldnere kan påberåbe sig de indsigelser, de havde over for fordringshaveren, for så vidt der er hjemmel herfor i den lov, der finder anvendelse på deres forpligtelser over for fordringshaveren.«

Rom II-forordningen

11. Rom II-forordningen finder anvendelse »på forpligtelser uden for kontrakt på det civil- og handelsretlige område i alle situationer, hvor der skal foretages et lovvalg« [14].

12. Kapitel II har overskriften »Skadevoldende handlinger«. I artikel 4, stk. 1, fastsættes, at medmindre andet er fastsat »anvendes på en forpligtelse uden for kontrakt, der udspringer af en skadevoldende handling, loven i det land, hvor skaden indtræder, uanset i hvilket land den skadevoldende begivenhed fandt sted, og uanset i hvilket land eller hvilke lande de indirekte følger af denne begivenhed indtræder«. Bestemmelser vedrørende særlige forpligtelser uden for kontrakt er anført i artikel 5-12 [15].

13. Artikel 18 giver skadelidte mulighed for at rejse krav direkte mod den erstatningsansvarliges forsikringsgiver. Den bestemmer: »Den skadelidte kan rejse krav direkte mod den erstatningsansvarliges forsikringsgiver, hvis der er hjemmel herfor i den lov, der skal anvendes på forpligtelsen uden for kontrakt, eller i den lov, der skal anvendes på forsikringsaftalen.«

14. Bestemte fælles bestemmelser er fastsat i kapitel V, herunder bestemmelser vedrørende subrogation i artikel 19 og tilfælde med flere erstatningsansvarlige i artikel 20. Disse bestemmelser afspejler ordlyden af artikel 15 og 16 i Rom I-forordningen.

13 — Som sagen er forelagt Domstolen, indeholder den ikke tilstrækkeligt detaljerede oplysninger med hensyn til de litauiske og tyske regler vedrørende lovpligtig motorkøretøjsforsikring til, at jeg kan fremsætte nyttige bemærkninger vedrørende den rolle, som artikel 7, stk. 4, kan spille.

14 — Jf. artikel 1, stk. 1.

15 — Disse bestemmelser omfatter dog ikke regreskrav, der opstår som følge af eksempelvis trafikulykker.

Direktiv 2009/103

15. Direktiv 2009/103 kodificerer direktiverne om ansvarsforsikring for motorkøretøjer. I henhold til direktivet skal køretøjer, der er dækket af lovpligtig motorkøretøjsforsikring, være forsikret ved kørsel på hele Den Europæiske Unions område. Følgende betragtninger til direktivet er relevante. I henhold til 12. betragtning udgør medlemsstaternes forpligtelse til at garantere forsikringsdækning for visse mindstebeløb et væsentligt element til sikring af beskyttelsen af skadelidte. I 26. betragtning anføres: »Den enkelte forsikringspolice bør i den forsikredes interesse på grundlag af én enkelt præmie i hver medlemsstat give den dækning, som er foreskrevet i lovgivningen i denne medlemsstat, eller den dækning, der kræves efter lovgivningen i den medlemsstat, hvor køretøjet er hjemmehørende, når denne dækning er større.«

16. Et køretøj defineres som »ethvert motordrevet køretøj, der er bestemt til trafik til lands, og som ikke kører på skinner, såvel som påhængskøretøjer, selv om de ikke er tilkoblede« [16].

17. Artikel 3 bestemmer generelt, at hver medlemsstat skal træffe passende foranstaltninger til at sikre, at erstatningsansvaret for køretøjer, der er hjemmehørende i det pågældende land, er dækket af en forsikring [17].

18. Artikel 14 bestemmer:

»Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger, således at alle lovpligtige ansvarsforsikringer for motorkøretøjer:

a) dækker hele Fællesskabets område på grundlag af en enkelt præmie og i hele aftalens løbetid, også i perioder hvor køretøjet befinder sig i en anden medlemsstat under aftalens løbetid, og

b) på grundlag af ovennævnte præmie giver den dækning i hver medlemsstat, som er foreskrevet i dennes lovgivning, eller den dækning, der kræves efter lovgivningen i den medlemsstat, hvor køretøjet er hjemmehørende, når denne dækning er større.«

Litauisk ret

19. Artikel 16 i lov nr. 1X-378 af 14. juni 2001 om lovpligtig ansvarsforsikring for motorkøretøjer har overskriften »Principper for betaling af erstatning«. I henhold til artikel 16, stk. 1, skal den ansvarlige forsikringsgiver eller det nationale forsikringsbureau betale erstatning, hvis brugeren af motorkøretøjet pådrager sig ansvar for en skade forvoldt mod en skadelidt tredjepart. Erstatningen skal betales under hensyntagen til de love, som regulerer den lovpligtige ansvarsforsikring for motorkøretøjer, i den medlemsstat, hvor trafikulykken fandt sted. I henhold til artikel 16, stk. 5, skal erstatning for skade forvoldt af et påhængskøretøj generelt betales i henhold til den forsikringsaftale, der dækker det trækkende køretøj, hvis de to køretøjer er sammenkoblet på det tidspunkt, hvor en trafikulykke indtræffer. Erstatning i henhold til den forsikringsaftale, der dækker påhængskøretøjer, vil kun være relevant, hvis de to køretøjer var blevet adskilt, og den forvoldte skade er ansvarspådragende for brugeren af påhængskøretøjet.

16 — Artikel 1, stk. 1. Jf. dom Vnuk (C-162/13, EU:C:2014:2146).

17 — Medlemsstaterne kan i henhold til artikel 5 på visse betingelser undtage bestemte offentlige eller private fysiske og juridiske personer fra denne forpligtelse. Intet i de for Domstolen foreliggende oplysninger viser, at artikel 5 er relevant for de to omtvistede sager i hovedsagen.

Tysk ret

20. Den forelæggende ret i sag C-475/14 har forklaret, at litauisk og tysk lovgivning anvender forskellige principper til placering af ansvaret mellem det trækkende køretøjs og påhængskøretøjets forsikringsgivere i sager, hvor skaden i en trafikulykke forvoldes af en kombination af disse køretøjer. Efter litauisk ret forholder det sig som beskrevet ovenfor. Efter tysk ret skal det trækkende køretøjs og påhængskøretøjets forsikringsgivere i forbindelse med en trafikulykke imidlertid begge dække 50% af den skade, der forvoldes af en kombination af de to køretøjer, uanset om påhængskøretøjet frakobles det trækkende køretøj under ulykken, medmindre de forsikrede har aftalt andet [18]. Der er desuden forskelle mellem litauisk og tysk ret, for så vidt angår forældelsesfristen for regressøgsmål.

De faktiske omstændigheder, retsforhandlingerne og de forelagte spørgsmål

Sag C-359/14

21. Den 1. september 2011 skete der i Mannheimområdet (Tyskland) en trafikulykke, hvor et trækkende køretøj med en tilkoblet sættevogn vendte på en smal gade, gled af vejen, væltede og forårsagede en skade, der beløb sig til 2 247,45 EUR (7 760,02 LTL). Politiet i Cochem (Tyskland) fastslog, at føreren af det trækkende køretøj var ansvarlig for ulykken og den forvoldte skade. På ulykkestidspunktet var det erstatningsansvar, der blev pålagt ejeren eller den lovlige bruger af det trækkende køretøj, omfattet af en lovpligtig ansvarsforsikring tegnet hos forsikringsselskabet ERGO SE (herefter »ERGO«), mens sættevognen var forsikret hos en filial af If P&C Insurance AS (herefter »If P&C«). Det sædvanlige forretningssted for begge forsikringsselskaber er Litauen. ERGO betalte erstatning for skaden som følge af ulykken. Det anlagde derefter retssag i Litauen med påstand om, at If P&C skulle pålægges solidarisk ansvar for den opståede skade.

22. Vilniaus miesto apylinkės teismas har forklaret, at Litauens højesteret har fastslået, at det retlige forhold mellem et trækkende køretøjs forsikringsgiver og et påhængskøretøjs forsikringsgiver altid er af kontraktlig art for så vidt angår den første forsikringsgivers regresret over for den anden forsikringsgiver. Den forelæggende ret er dog i tvivl om dette, eftersom begreberne kontraktlige forhold og forhold uden for kontrakt har selvstændig karakter i EU-retten. Der foreligger endvidere ingen skriftlig eller mundtlig aftale mellem de to forsikringsgivere. Under disse omstændigheder er det også uklart, om den lov, der finder anvendelse i denne sag (tysk eller litauisk lov), skal bestemmes på grundlag af Rom II-forordningen.

Sag C-475/14

23. Den 21. januar 2011 skete der en trafikulykke i Tyskland, hvorunder et trækkende køretøj, der var koblet sammen med et påhængskøretøj, forvoldte skade på tredjemands ejendom. På ulykkestidspunktet var det erstatningsansvar, der blev pålagt ejeren eller den lovlige bruger af det trækkende køretøj, omfattet af en lovpligtig ansvarsforsikring tegnet hos den litauiske filial af AAS Gjensidige Baltic (herefter »Gjensidige Baltic«), mens påhængskøretøjet var forsikret hos UAB DK PZU Lietuva (herefter »UAB«). De tyske repræsentanter for skadelidte indgav et erstatningskrav, og Gjensidige Baltic betalte en erstatning på 1 254,36 EUR (4 331,05 LTL). Gjensidige Baltic krævede derefter, at påhængskøretøjets forsikringsgiver skulle betale halvdelen af erstatningen, dvs. 672,02 EUR (2 165,53 LTL). Der opstod en tvist om, hvilken lov (tysk eller litauisk) der skulle finde anvendelse på Gjensidige Baltics regresret, samt om, hvorvidt forsikringsgiveren hæfter alene eller solidarisk med UAB.

18 — I forelæggelsesafgørelsen i sag C-475/14 henviser den forelæggende ret til Bundesgerichtshofs dom nr. IV 279/08 af 27.10.2010. Denne sag vedrører køretøjer, der var dækket af tyske forsikringsaftaler, som var underlagt de tyske forsikringsregler. Dette adskiller sig fra forholdene i hovedsagen, som vedrører udenlandsk indregistrerede køretøjer, der er dækket af forsikringsaftaler indgået i en anden medlemsstat.

24. Distriktsdomstolen i Vilnius gav Gjensidige Baltic medhold. Da den skade, der opstod som følge af trafikulykken, skete i Tyskland, fandt retten, at tysk lovgivning skulle finde anvendelse på den forpligtelse uden for kontrakt, der opstod ved den skadevoldende handling, i overensstemmelse med artikel 4, stk. 1, i Rom II-forordningen. Denne dom blev omstødt af Vilniaus apygardos teismas (regionaldomstol i Vilnius). Gjensidige Baltic iværksatte derefter en kassationsappel ved Litauens højesteret. Ifølge sidstnævnte vedrører den foreliggende sag primært, hvordan forholdet mellem det trækkende køretøjs forsikringsgiver og påhængskøretøjets forsikringsgiver skal kategoriseres, og hvilken ret (tysk eller litauisk) der finder anvendelse på dette forhold.

25. Efter den forelæggende rets opfattelse er det vigtigt at fastslå, hvorvidt artikel 14, litra b), i direktiv 2009/103 skal betragtes som en lovvalgsregel, ikke blot i sager vedrørende beskyttelse af ofre for trafikulykker, men også i forbindelse med sager vedrørende en forsikringsgivers ret til regres i tilfælde af en trafikulykke, der involverer et trækkende køretøj og et påhængskøretøj, der anvendes i forening.

26. Følgende spørgsmål er derfor blevet forelagt Domstolen med henblik på præjudiciel afgørelse i disse to sager.

I sag C-359/14 har Vilniaus miesto apylinkės teismas forelagt følgende spørgsmål:

»1) Skal artikel 4, stk. 4, i [Rom I-forordningen], som bestemmer, at »[k]an det i henhold til stk. 1 eller 2 ikke bestemmes, hvilken lov der finder anvendelse, er aftalen underlagt loven i det land, hvortil den har sin nærmeste tilknytning«, fortolkes således, at tysk lov finder anvendelse under omstændigheder som dem, der foreligger i nærværende sag?

2) Såfremt det første spørgsmål besvares benægtende: Skal det princip, der er fastsat i artikel 4 i [Rom II-forordningen], under omstændigheder som dem, der foreligger i nærværende sag, fortolkes således, at spørgsmålet om, hvilken lov der finder anvendelse på tvisten mellem forsikringsgiveren for det trækkende køretøj og forsikringsgiveren for påhængskøretøjet, skal afgøres på grundlag af loven i det land, hvor skaden som følge af trafikulykken er indtrådt?«

I sag C-475/14 har Lietuvos Aukščiausiasis Teismas forelagt følgende spørgsmål:

»1) Fastlægger artikel 14, litra b), i [direktiv 2009/103] en lovvalgsregel, hvis personelle anvendelsesområde ikke alene gør sig gældende for ofre for trafikulykker, men også for forsikringsgivere for det køretøj, der er ansvarligt for den i ulykken forvoldte skade, med henblik på at fastlægge, hvilken lov der skal anvendes på forholdet mellem dem, og er denne bestemmelse en særlig regel for så vidt angår de lovvalgsregler, der er fastlagt i [Rom I- og Rom II-forordningen]?

2) Hvis det første spørgsmål besvares benægtende, er det vigtigt at fastslå, om retsforholdet mellem forsikringsgiverne i nærværende sag er omfattet af begrebet »kontraktlige forpligtelser« som omhandlet i artikel 1, stk. 1, i [Rom I-forordningen]. Hvis retsforholdet mellem forsikringsgiverne er omfattet af begrebet »kontraktlige forpligtelser«, er det vigtigt at fastslå, om dette forhold er omfattet af kategorien forsikringsaftaler (retsforhold), og om den lov, der finder anvendelse herpå, skal bestemmes i henhold til artikel 7 i [Rom I-forordningen].

3) Hvis de første to spørgsmål besvares benægtende, er det vigtigt at fastslå, om retsforholdet i forbindelse med et regreskrav mellem forsikringsgivere, der forsikrer køretøjer, der anvendes i forening, er omfattet af begrebet »forpligtelser uden for kontrakt« som omhandlet i [Rom II-forordningen], samt om dette forhold skal betragtes som et afledt retsforhold, der udspringer af trafikulykken (den skadevoldende handling), i forbindelse med fastlæggelsen af, hvilken lov der skal finde anvendelse i henhold til artikel 4, stk. 1, i [Rom II-forordningen]. I en sag som den nærværende skal forsikringsgivere, som forsikrer køretøjer, der anvendes i forening,

betragtes som skyldnere, som hæfter solidarisk i henhold til artikel 20 i [Rom II-forordningen], og skal den lov, der finder anvendelse på forholdet mellem dem, fastlægges i medfør af denne bestemmelse?«

27. ERGO, If P&C, den tyske og den litauiske regering samt Kommissionen har afgivet skriftlige indlæg i sag C-359/14. Gjensidige Baltic, den litauiske regering og Kommissionen har afgivet skriftlige indlæg i sag C-475/14. De to sager er blevet forenet med henblik på den mundtlige forhandling og dommen. Ingen af parterne har dog anmodet om et retsmøde, og et retsmøde er ikke blevet afholdt.

Analyse

Indledende bemærkning

28. If P&C og den litauiske regering har anført, at Litauen har undertegnet Haagkonventionen om lovvalgsregler ved trafikulykker [19]. I henhold til artikel 2, stk. 5, i denne konvention finder den ikke anvendelse på regressøgsmål og subrogation for så vidt angår forsikringsselskaber. Konventionen er derfor ikke relevant i forbindelse med fastlæggelsen af, hvilken lov der skal finde anvendelse i nærværende sag.

Direktiv 2009/103

29. I sag C-475/14 har Lietuvos Aukščiausiasis Teismas med sit første spørgsmål ønsket oplyst, om artikel 14, litra b), i direktiv 2009/103 fastlægger en specifik lovvalgsregel, der finder anvendelse i regressøgsmål. Dette spørgsmål er tilsvarende relevant for sag C-359/14, hvor det ikke er rejst af Vilniaus miesto apylinkės teismas.

30. Gjensidige Baltic har anført, at artikel 14, litra b), fastlægger en sådan lex specialis.

31. Jeg er uenig i dette synspunkt.

32. Det fremgår af direktivets ordlyd og formål, at artikel 14, litra b), ikke fastlægger særlige lovvalgsregler for regressøgsmål mellem forsikringsgivere.

33. Som Kommissionen korrekt har påpeget, harmoniserer direktivet for det første ikke de lovvalgsregler, der finder anvendelse i tvister vedrørende trafikulykker. Det generelle formål med direktivet er i stedet at beskytte ofre for trafikulykker ved at garantere forsikringsdækning [20].

34. For det andet bør artikel 14, litra a), sammenholdes med artikel 14, litra b). For så vidt angår motorkøretøjsforsikring skal medlemsstaterne i henhold til artikel 14 sikre, at en enkelt præmie dækker hele Den Europæiske Unions område i hele aftalens løbetid, og på grundlag af denne præmie sikre den dækning i hver medlemsstat, som er foreskrevet i dennes lovgivning, eller den dækning, der kræves efter lovgivningen i den medlemsstat, hvor køretøjet er hjemmehørende, når denne dækning er større [21]. Teksten omhandler alene det territoriale omfang for og det niveau af dækning, som forsikringsgiveren skal garantere med henblik på at sikre tilstrækkelig beskyttelse af ofre for trafikulykker.

19 — Jf. Haagerkonferencen om International Privatret og dokumenter fra 11. møde 1968 (bind III, Road Traffic Accidents, s. 223).

20 — Jf. 12. betragtning til direktivet.

21 — Jf. 26. betragtning til direktivet.

35. Der er således intet belæg for at strække teksten så vidt, at den udgør en særlig lovvalgsregel i tvister mellem forsikringsselskaber vedrørende regressøgsmål. Hverken ordlyden af eller formålet med direktivet understøtter kort sagt en sådan fortolkning.

Generelle bemærkninger vedrørende Rom I- og Rom II-forordningen

36. Parterne har forskellige opfattelser af spørgsmålet om, hvorvidt den lov, der finder anvendelse på regressøgsmålet, skal fastlægges på grundlag af Rom I-forordningen eller Rom II-forordningen. Deres holdninger adskiller sig nærmere bestemt afhængigt af, om de baserer regressøgsmålet på et kontraktforhold (forsikringsaftalerne) eller et forhold uden for kontrakt (trafikulykken).

37. I sag C-359/14 har tre parter (If P&C, Tyskland og Kommissionen) anført, at regressøgsmålet er af kontraktlig art, da det har sin oprindelse i og er forbundet med a) aftalen mellem forsikringstageren og forsikringsgiveren for det trækkende køretøj og b) aftalen mellem forsikringstageren og forsikringsgiveren for påhængskøretøjet. Den lov, der finder anvendelse, bør derfor bestemmes i overensstemmelse med Rom I-forordningen, og det er de litauiske bestemmelser, der finder anvendelse. If P&C har anført, at artikel 7 i Rom I-forordningen, der omhandler forsikringsaftaler, understøtter dette synspunkt. Tyskland har anført, at artikel 16 i Rom I-forordningen vedrørende flere skyldnere finder anvendelse.

38. Kommissionen har påpeget, at begrebet »sager om erstatning uden for kontrakt« inden for rammerne af artikel 5 i Bruxelleskonventionen er »residuelt«, eftersom det forekommer efter overvejelse af »sager om kontraktforhold«. Kommissionen har anført, at forsikringsgiverens krav er omfattet af anvendelsesområdet for artikel 15 og artikel 16 i Rom I-forordningen. Det følger af artikel 16 (som omhandler flere skyldnere), at skyldnerne, når en fordringshaver har en fordring mod flere skyldnere, der hæfter solidarisk, ikke behøver at være forbundet af et kontraktforhold. For at en situation, der involverer flere skyldnere, er omfattet af anvendelsesområdet for Rom I-forordningen, er det derfor tilstrækkeligt, at der er et kontraktforhold mellem hver skyldner og hans fordringshaver.

39. ERGO har anført, at Rom II-forordningen finder anvendelse. Trafikulykken giver anledning til et forhold uden for kontrakt mellem den erstatningsansvarlige og den skadelidte. I henhold til artikel 4, stk. 1, i Rom II-forordningen finder tysk lov derfor anvendelse, og bestemmelserne om flere skyldnere i artikel 20 i Rom II-forordningen gælder for regressøgsmålet. Den litauiske regering har hævdet, at begrebet forpligtelser uden for kontrakt bør fortolkes bredt, og at forholdet mellem forsikringsgivere nærmere er et forhold uden for kontrakt.

40. I sag C-475/14 har Gjensidige Baltic anført, at det retlige forhold mellem et trækkende køretøjs forsikringsgiver og et påhængskøretøjs forsikringsgiver er opstået ved trafikulykken og følgelig er omfattet af Rom II-forordningen. Det er derfor artikel 20 (vedrørende tilfælde med flere erstatningsansvarlige) i denne forordning, som fastlægger den lov, der finder anvendelse i regressøgsmål mellem forsikringsgiverne. Litauen og Kommissionen har tilkendegivet de samme holdninger som i sag C-359/14.

41. Udledes et trækkende køretøjs forsikringsgivers regressøgsmål mod et påhængskøretøjs forsikringsgiver af en kontraktlig forpligtelse eller en forpligtelse uden for kontrakt? Følgende punkter er tilsyneladende ikke omtvistede.

42. For det første er udtrykket »kontraktlige forpligtelser« ikke defineret i Rom I-forordningen.

43. Det materielle anvendelsesområde for Rom I- og Rom II-forordningen bør for det andet være i overensstemmelse med hinanden og med Bruxelles I-forordningen [22].

22 — Jf. syvende betragtning til Rom I- og Rom II- forordningen. Jf. dom ÖFAB (C-147/12, EU:C:2013:490, præmis 28).

44. For det tredje, adspørges Domstolen her, om bestemmelserne i Rom I- eller Rom II-forordningen bestemmer, hvilken lov der finder anvendelse i en situation, hvor to eller flere forsikringsgivere hæfter solidarisk i henhold til de respektive forsikringsaftaler for erstatning til en skadelidt, der har lidt et tab som følge af forsikringstagerens skadevoldende handling, og hvor en forsikringsgiver har betalt hele erstatningen og gør krav på bidrag fra en eller flere andre forsikringsgivere. Retspraksis vedrørende Bruxelles I-forordningen om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser finder ikke automatisk anvendelse, men Domstolen kan dog i en vis grad støtte sig til denne retspraksis.

45. Følgende principper, der fremgår af retspraksis vedrørende Bruxelles I-forordningen, er efter min vurdering relevante.

46. Begreberne »sager om kontraktforhold« og »sager om erstatning uden for kontrakt« i artikel 5, stk. 1 og 3, i Bruxelles I-forordningen skal for det første fortolkes selvstændigt, primært ud fra forordningens mål og opbygning [23]. Det samme må gælde for begreberne »kontraktlige forpligtelser« i Rom I-forordningen og »forpligtelser uden for kontrakt« i Rom II-forordningen.

47. For så vidt som Bruxelles I-forordningen erstatter Bruxelleskonventionen, skal det dernæst fremhæves, at Domstolens fortolkning af sidstnævntes bestemmelser også gælder for bestemmelserne i Bruxelles I-forordningen [24].

48. Det er desuden fast praksis, at begrebet »sager om kontraktforhold« som omhandlet i artikel 5, nr. 1), litra a), i Bruxelles I-forordningen forudsætter, at det fastslås, at en person frivilligt har påtaget sig en retlig forpligtelse over for en anden person, og at denne forpligtelse ligger til grund for sagsøgerens sagsanlæg [25]. Det samme bør lægges til grund for begrebet »kontraktlig forpligtelse« efter Rom I-forordningen.

49. Endelig omfatter begrebet »sager om erstatning uden for kontrakt« som omhandlet i artikel 5, stk. 3, i Bruxelles I-forordningen ethvert krav om, at en sagsøgt pålægges et erstatningsansvar, som ikke er knyttet til et »kontraktforhold« som omhandlet i denne forordnings artikel 5, stk. 1, litra a) [26]. Som Kommissionen korrekt har påpeget, er begrebet forhold uden for kontrakt residuelt. Den samme logik bør finde anvendelse for fastlæggelsen af skillelinjen mellem kontraktlige forhold omhandlet i Rom I-forordningen og forhold uden for kontrakt omhandlet i Rom II-forordningen.

50. Jeg vil som udgangspunkt derfor undersøge, om en forsikringsgivers regressøgsmål i det væsentlige er af kontraktlig art. Det bør kun anses for et forhold uden for kontrakt, hvis det ikke tilhører denne kategori.

Rom I-forordningen

51. I sag C-359/14 ønsker den forelæggende ret oplyst, om artikel 4, stk. 4, i Rom I-forordningen betyder, at den tyske lov skal finde anvendelse i hovedsagen (spørgsmål 1). I sag C-475/14 ønsker den forelæggende ret oplyst, om det retlige forhold mellem det trækkende køretøjs forsikringsgiver og påhængskøretøjets forsikringsgiver giver anledning til kontraktlige forpligtelser som omhandlet i artikel 1 i Rom I-forordningen. Den ønsker i bekræftende fald oplyst, om den lov, der skal finde anvendelse, da bestemmes efter artikel 7 i Rom I-forordningen (spørgsmål 2)?

23 — Jf. dom Brogsitter (C-548/12, EU:C:2014:148, præmis 18 og den deri nævnte praksis).

24 — Jf. dom Brogsitter (C-548/12, EU:C:2014:148, præmis 19 og den deri nævnte praksis).

25 — Jf. dom ÖFAB (C-147/12, EU:C:2013:490, præmis 33 og den deri nævnte praksis).

26 — Jf. også dom Brogsitter (C-548/12, EU:C:2014:148, præmis 20 og 21). Jf. også dom ÖFAB (C-147/12, EU:C:2013:490, præmis 32 og den deri nævnte praksis).

52. To forhold fremgår af forelæggelsesafgørelserne. I begge sager foreligger der for det første ingen aftale mellem de to forsikringsgivere. Der er således intet, som bestemmelserne om aftalt lovvalg i artikel 3 og bestemmelserne om lovvalg i mangel af aftale herom i artikel 4 i Rom I-forordningen kan finde anvendelse på, og artikel 7 er ligeledes ikke relevant. Der er for det andet uden tvivl indgået forsikringsaftaler mellem forsikringstagerne for det trækkende køretøj og påhængskøretøjet og deres respektive forsikringsgivere.

53. Hverken i sag C-359/14 eller i sag C-475/14 er det konstateret, at disse aftaler er underlagt litauisk lov. For så vidt som det er nødvendigt at bestemme den lov, der finder anvendelse på forsikringsaftalerne, skal det ske i overensstemmelse med artikel 3, 4 og/eller 7. Dette afgøres i sidste ende af den nationale ret, men henset til de for Domstolen foreliggende oplysninger er det sandsynligvis litauisk ret [27].

54. Med hensyn til forsikringsgiverens regressøgsmål finder jeg imidlertid, at den lov, der skal finde anvendelse, af følgende grunde bør bestemmes i overensstemmelse med Rom I-forordningen.

55. Artikel 1, stk. 1, i Rom I-forordningen bestemmer, at »[d]enne forordning finder anvendelse på kontraktlige forpligtelser på det civil- og handelsretlige område i situationer, hvor der skal foretages et lovvalg«. Denne formulering kan dække situationer som de i hovedsagen omhandlede.

56. I artikel 5, stk. 1, litra a), i Bruxelles I-forordningen [28] anvendes en anden formulering, nemlig »[…] i sager om kontraktforhold […]«. Det materielle anvendelsesområde for foranstaltninger vedrørende harmonisering af den internationale privatret på det civil- og handelsretlige område bør dog være overensstemmende [29]. Den betydning, der tillægges ordene »kontraktlige forpligtelser« i artikel 1, stk. 1, i Rom I-forordningen, bestemmer det materielle anvendelsesområde for denne forordning. Det er derfor legitimt at anvende retspraksis vedrørende Bruxelles I-forordningen som rettesnor.

57. Domstolen har fastslået, at artikel 5, stk. 1, litra a), i Bruxelles I-forordningen ikke kræver, at der er indgået en kontrakt, men at det er nødvendigt for, at bestemmelsen kan finde anvendelse, at der kan identificeres en forpligtelse, eftersom det ved fastlæggelsen af den retlige kompetence i medfør af bestemmelsen er afgørende, hvor den forpligtelse, der ligger til grund for sagen, er opfyldt eller skal opfyldes. Anvendelsen af den specielle kompetenceregel i artikel 5, nr. 1), litra a), »forudsætter, at det fastslås, at en person frivilligt har påtaget sig en retlig forpligtelse over for en anden person, og at denne forpligtelse ligger til grund for sagsøgerens sagsanlæg« [30]. Fortolkning af denne bestemmelse uden at stille en sådan betingelse ville bestemt gå ud over de i Bruxelles I-forordningen omhandlede situationer.

58. Disse kriterier for at analysere eksistensen af »sager om kontraktforhold« (og dermed nødvendigvis eksistensen af »kontraktlige forpligtelser«) er efter min opfattelse opfyldt her. Hver forsikringsgiver er underlagt en aftale med forsikringstageren, som giver anledning til gensidige forpligtelser. Forsikringsgiverens forpligtelser omfatter ansvarsforsikring af forsikringstageren. Forsikringstagerens forpligtelser omfatter betaling af forsikringspræmien. Der er intet, der tyder på, at parterne ikke frivilligt har påtaget sig disse forpligtelser over for hinanden. Det drejer sig kort sagt om »sager om kontraktforhold« og »kontraktlige forpligtelser« for så vidt angår disse berørte parter.

27 — Muligvis udtrykkeligt (artikel 3), ellers fordi tjenesteyderen (forsikringsselskabet) eller forsikringstageren har sit sædvanlige opholdssted i Litauen [henholdsvis artikel 4, stk. 1, litra b), og artikel 7, stk. 3, litra b)]. På tidspunktet for aftalens indgåelse var risikoen sandsynligvis beliggende i Litauen [artikel 7, stk. 3, litra a)]. Med hensyn til den mulige relevans af artikel 7, stk. 4, henvises til fodnote 13 ovenfor.

28 — Den generelle regel i henhold til Bruxelles I-forordningen er, at personer med bopæl i en medlemsstat kan sagsøges ved retten i den pågældende stat (artikel 2). Ved artikel 5, stk. 1, litra a), i Bruxelles I-forordningen indføres der en speciel kompetenceregel, der afviger fra denne generelle regel, og som bestemmer, at en person, der har bopæl på en medlemsstats område, i sager om kontraktforhold kan sagsøges ved retten på det sted, hvor den kontraktlige forpligtelse er opfyldt eller skal opfyldes.

29 — Jf. punkt 43 ovenfor.

30 — Jf. dom Česká spořitelna (C-419/11, EU:C:2013:165, præmis 46 og 47 og den deri nævnte retspraksis). Jf. også mit forslag til afgørelse Česká spořitelna (C-419/11, EU:C:2012:586, punkt 43-45).

59. For at kategorisere de civile krav, der er kernen i hovedsagen, kan det være en hjælp mere abstrakt at undersøge forholdet mellem de forskellige involverede parter.

60. Lad os tage en trafikulykke, der involverer et trækkende køretøj og et påhængskøretøj, som eksempel. Ulykken forvolder skade på et offer, der på ingen måde er skyld i ulykken. A er forsikringstager for det trækkende køretøj, B er forsikringstager for påhængskøretøjet, X er offeret for trafikulykken, C er forsikringsgiver for det trækkende køretøj, og D er forsikringsgiver for påhængskøretøjet. A og B har forvoldt og/eller er ansvarlige for den skade, der er forvoldt på X. X har derfor et erstatningskrav uden for kontrakt mod A og B.

61. A og B har et kontraktforhold med deres respektive forsikringsgivere C og D. Erstatning udbetales til X i henhold til disse kontrakter. Selv om X betales direkte af C og/eller D, er der dog intet kontraktforhold mellem X på den ene side og C og/eller D på den anden side. Trafikulykken og erstatningskravene i henhold til forsikringspolicerne er hændelser, der udløser forpligtelsen til at betale erstatning.

62. Om betaling sker til forsikringstagerne (A og B) eller direkte til den skadelidte X er uden betydning. Da forpligtelsen til at betale erstatning har sin oprindelse i en kontrakt, kan identiteten af modtageren af denne betaling (uanset om det er forsikringstageren, den skadelidte eller forsikringsgiveren for det trækkende køretøj) ikke ændre arten af denne forpligtelse. Kernen i godtgørelsespligten ligger således i den kontraktlige forpligtelse (for forsikringsgiveren til at godtgøre forsikringstageren) og ikke i forpligtelser uden for kontrakt mellem den erstatningsansvarlige og offeret for en trafikulykke. Hvis den erstatningsansvarlige ikke var forsikret, ville han være forpligtet uden for kontrakt til at yde offeret skadeserstatning. Hvis der ikke forelå en aftale om dækning, ville forsikringsselskaberne ikke være ansvarlige. Det følger heraf, at et regressøgsmål, der anlægges af en forsikringsgiver mod en anden (i mit eksempel C mod D), har sin oprindelse i forsikringsaftalerne, at det derfor hænger tæt sammen med de to forsikringsgiveres kontraktlige forpligtelser over for deres respektive forsikringstagere, og at det dermed er omfattet af Rom I-forordningen.

63. Hjælper artikel 15 (»Lovbestemt subrogation«) og artikel 16 (»Flere skyldnere«) i øvrigt med at afgøre, om regressøgsmålet er omfattet af lovvalgsreglerne i Rom I-forordningen?

64. Det gør de efter min mening ikke.

65. Artikel 15 bestemmer, at den lov, der finder anvendelse på denne tredjemands forpligtelse til at fyldestgøre fordringshaveren, afgør, hvorvidt og i hvilket omfang tredjemand over for skyldneren kan udøve de rettigheder, som fordringshaveren havde mod skyldneren efter den lov, som finder anvendelse på forholdet mellem disse. Artikel 16 vedrører situationer, hvor en fordringshaver har en fordring mod flere skyldnere, der hæfter solidarisk.

66. Jeg vil først bemærke, at det forhold, at disse bestemmelser er afspejlet i artikel 19 og 20 i Rom II-forordningen, viser, at de ikke kan være afgørende, når det fastlægges, hvad der er kontraktligt (og dermed underlagt Rom I-forordningen), og hvad der er uden for kontrakt (og dermed underlagt Rom II-forordningen) [31].

67. Der er desværre intet i betragtningerne til Rom I-forordningen, som forklarer baggrunden for artikel 15 eller 16 eller formålet med disse bestemmelser. Ordlyden af artikel 15 i Rom I-forordningen svarer til ordlyden af artikel 13, stk. 1, i Romkonventionen. Ifølge den af Giuliano og Lagarde udarbejde betænkning »sker »subrogation« i fordringshaverens rettigheder uden videre til fordel for den, der i forening med andre eller for andre hæftede for skylden og derfor havde interesse i at indfri denne«. Det anføres videre, at denne regel kun vedrører fordringer af kontraktlig art, da konventionen kun

31 — Jf. Begrundelse for Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om lovvalgsregler for forpligtelser uden for kontraktforhold (»ROM II«), KOM(2003) 427 (endelig), s. 26.

omhandler den lov, der skal anvendes på kontraktlige forpligtelser [32]. Rapportens forfattere forklarer, at reglerne om subrogation ikke finder anvendelse på subrogation i kraft af loven, når den skyld, der skal betales, udspringer af et retsbrud uden for kontraktforhold (f.eks. skadeforsikrerens indtræden i den sikredes rettigheder over for skadevolderen). Lovbestemt subrogation er sandsynligvis mere almindeligt i situationer, hvor en fordringshaver yder et lån til en skyldner mod kaution. Hvis kautionisten (tredjemand) betaler hele skylden til fordringshaveren, indtræder han i stedet for fordringshaveren i skyldsforholdet og har en fordring mod skyldneren.

68. Situationen i begge de foreliggende sager er dog ikke så enkel, at den kun omhandler en fordringshaver, en skyldner og en kautionist.

69. Artikel 16 i Rom I-forordningen bevarer kontinuiteten af den gældende lov, hvis der er flere skyldnere i forbindelse med kontraktlige forpligtelser. Dette er dog ikke relevant for at afgøre, om en bestemt indledende forpligtelse er kontraktlig eller uden for kontrakt.

70. Ingen af bestemmelserne hjælper derfor efter min mening med at afgøre, om regressøgsmålet er omfattet af anvendelsesområdet for Rom I-forordningen.

71. På grundlag af min analyse ovenfor konkluderer jeg derfor, at i situationer, hvor to eller flere forsikringsgivere hæfter solidarisk for erstatning til en skadelidt, der har pådraget sig tab eller skade uden for kontrakt som følge af forsikringstagerens eller forsikringstagernes handling eller undladelse, og hvor en forsikringsgiver har betalt denne erstatning og gør krav på et bidrag fra den eller de andre forsikringsgivere, bør forsikringsgiverens forpligtelse til at godtgøre forsikringstageren eller til at betale erstatning til skadelidte på vegne af forsikringstageren kategoriseres som kontraktlig som omhandlet i Rom I-forordningen. Uanset om forsikringsgiveren betaler erstatningen direkte til skadelidte, eller om en forsikringsgiver betaler et beløb til en anden forsikringsgiver som et bidrag til dette beløb, forbliver forpligtelsen til at betale godtgørelse den samme. Den lov, der finder anvendelse, bestemmes derfor i overensstemmelse med Rom I-forordningen.

Rom II-forordningen

72. Jeg har konkluderet, at forsikringsgiverens regressøgsmål er omfattet af Rom I-forordningen. Følgelig er der strengt taget ingen grund til at undersøge Rom II-forordningen. For god ordens skyld vil jeg dog gøre det kort.

73. Efter min opfattelse er forsikringsgiverens regressøgsmål ikke omfattet af anvendelsesområdet for artikel 1, stk. 1, i Rom II-forordningen af følgende grunde.

74. Forpligtelser uden for kontrakt er for det første residuelle. Det følger af min analyse i punkt 58-62 og min konklusion i punkt 71 ovenfor, at hovedsagerne vedrører kontraktlige forpligtelser. Artikel 1, stk. 1, i Rom II-forordningen kan derfor ikke finde anvendelse.

75. Den generelle kategori af forpligtelser uden for kontrakt i artikel 4 i Rom II-forordningen kan for det andet ikke bestemme, hvilken lov der finder anvendelse. Det skyldes, at der ikke er tale om en skadevoldende handling mellem det trækkende køretøjs forsikringsgiver og påhængskøretøjets forsikringsgiver. Det trækkende køretøjs forsikringsgiver har ikke forvoldt skade på påhængskøretøjets forsikringsgiver, og sidstnævnte har ikke forvoldt skade på førstnævnte. Der foreligger derfor *ingen forpligtelser uden for kontrakt mellem de to forsikringsgivere*. Det er korrekt, at trafikulykken og den skade, der derved blev forvoldt på den skadelidte, udløste krav i henhold til forsikringsaftalerne, men forsikringsgiverne forvoldte ikke selve handlingen og står uden for den. Deres eneste forbindelse er

32 — Jf. Betænkning om konventionen om, hvilken lov der skal anvendes på kontraktlige forpligtelser udarbejdet af Mario Giuliano, professor ved universitet i Milano, og Paul Lagarde, professor ved Universitet i Paris (EFT 1980 C 282, s. 1), artikel 13 (»Subrogation«).

gennem deres forpligtelser i medfør af deres forsikringsaftaler med deres respektive forsikringstagere [33]. Det følger af fast retspraksis, at »et erstatningsansvar uden for kontraktforhold kun kan komme på tale, hvis der kan påvises en årsagsforbindelse mellem skaden og den handling, hvori skaden har sin årsag« [34].

76. Forsikringsgiverens regressøgsmål er for det tredje ikke omfattet af nogen af de kategorier af forpligtelser uden for kontrakt, der er omhandlet i artikel 5-12 i Rom II-forordningen.

77. Hvordan forholder det sig med artikel 18, der giver mulighed for lovvalg, når »den skadelidte« (dvs. offeret) ønsker at rejse krav direkte mod den erstatningsansvarliges forsikringsgiver, »hvis der er hjemmel herfor i den lov, der skal anvendes på forpligtelsen uden for kontrakt, eller i den lov, der skal anvendes på forsikringsaftalen«?

78. Betydningen af artikel 18 forklares ikke yderligere i betragtningerne, men der kan hentes hjælp i Begrundelsen for Kommissionens forslag vedrørende artikel 14 (senere artikel 18), der fastsætter: »Artikel 14 indeholder bestemmelser om, hvilken lov der finder anvendelse i spørgsmålet om, hvorvidt den skadelidte kan anlægge sag direkte mod skadevolderens forsikringsselskab. Den foreslåede regel sikrer en rimelig afvejning mellem de implicerede interesser, idet den beskytter den skadelidte, som får en valgmulighed, samtidig med at denne valgmulighed begrænses til de to love, som forsikringsselskabet med rimelighed kan forudse at blive underlagt, nemlig den lov, der gælder for forpligtelsen uden for kontraktforhold, og den lov, der gælder for forsikringsaftalen. Omfanget af forsikringsselskabets forpligtelser afgøres under alle omstændigheder ud fra den lov, der finder anvendelse på forsikringsaftalen. Ligesom i artikel 7, der omhandler miljøskader, tager formuleringen sigte på at undgå uklarhed i tilfælde af, at den skadelidte ikke gør brug af sin valgmulighed.«

79. Efter min vurdering giver artikel 18 blot den skadelidte mulighed for at rejse krav direkte mod forsikringsgiveren (i stedet for mod den erstatningsansvarlige) og berører ikke de grundlæggende parametre for situationen. Om den skadelidte kan rejse krav mod den erstatningsansvarlige, er underlagt den lov, der finder anvendelse på forpligtelser uden for kontrakt. Om forsikringsgiveren er retligt forpligtet til at betale erstatning på den erstatningsansvarliges vegne, afhænger af betingelserne i forsikringsaftalen som fortolket i henhold til den lov, der finder anvendelsen på aftalen.

80. Jeg er derfor bestyrket i min konklusion om, at Rom II-forordningen ikke finder anvendelse, og at bestemmelserne i artikel 20 om flere erstatningsansvarlige ikke er relevante i forbindelse med fastlæggelsen af, hvilken lov der skal finde anvendelse i sag C-359/14 eller sag C-475/14.

Forslag til afgørelse

81. På grundlag af de ovenstående betragtninger foreslår jeg, at Domstolen besvarer de spørgsmål, som er forelagt af Vilniaus miesto apylinkės teismas i sag C-359/14 og af Lietuvos Aukščiausiasis Teismas i sag C-475/14, som følger:

»– Artikel 14, litra b), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/103/EF af 16. september 2009 om ansvarsforsikring for motorkøretøjer og kontrollen med forsikringspligtens overholdelse fastlægger ikke en særlig lovvalgsregel.

– I situationer, hvor to eller flere forsikringsgivere hæfter solidarisk for erstatning til en skadelidt, der har pådraget sig tab eller skade uden for kontrakt som følge af forsikringstagerens eller forsikringstagernes handling eller undladelse, og hvor en forsikringsgiver har betalt denne erstatning og gør krav på et bidrag fra den eller de andre forsikringsgivere, bør

33 — Jf. punkt 60 ovenfor.

34 — Jf. dom ÖFAB (C-147/12, EU:C:2013:490, præmis 34 og den deri nævnte praksis).

forsikringsgiverens forpligtelse til at godtgøre forsikringstageren eller til at betale erstatning til skadelidte på vegne af forsikringstageren kategoriseres som kontraktlig som omhandlet i artikel 1, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 593/2008 af 17. juni 2008 om lovvalgsregler for kontraktlige forpligtelser (Rom I-forordningen). Uanset om forsikringsgiveren betaler erstatningen direkte til skadelidte, eller om en forsikringsgiver betaler et beløb til en anden forsikringsgiver som et bidrag til dette beløb, forbliver forpligtelsen til at betale godtgørelse den samme. Den lov, der finder anvendelse, bestemmes derfor i overensstemmelse med Rom I-forordningen.«